

**UCHWAŁA NR XXV/74/08
RADY POWIATU WAŁBRZYSKIEGO
z dnia 30 grudnia 2008 roku**

**w sprawie: przyjęcia „Programu Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu
Wałbrzyskiego na lata 2008 - 2013”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1592 z póź. zm.) oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) **Rada Powiatu Wałbrzyskiego uchwala, co następuje:**

§ 1

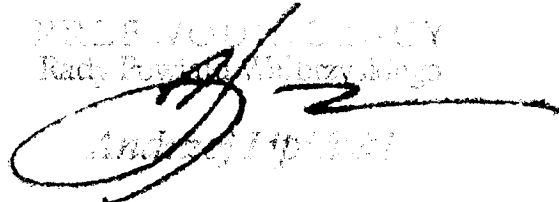
Przyjmuje się „Program Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2008 - 2013”, stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały, którego realizatorem będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Prezydent Powiatu
Rady Powiatu Wałbrzyskiego

Andrzej Jędrzejko

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku Rada Powiatu wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

„Program Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2008 – 2013” jest niezbędnym dokumentem do realizacji Projektu Systemowego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu w ramach Poddziałania (7.1.2) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII – „Promocja integracji społecznej”.

Od września 2008 roku pilotażowo rozpoczęto planowane założenia Programu Aktywności Lokalnej (PAL) przy współpracy z Parafią Ewangelicko – Augsburską w Wałbrzychu, z którą w dniu 28 sierpnia 2008 roku PCPR podpisał Umowę o Partnerstwie. Podpisanie niniejszej umowy umożliwiło pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację Projektu Systemowego „Feniks – Program Reintegracji Społecznej i Zawodowej Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie realizacji projektu PO KL do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Wałbrzychu Filia we Wrocławiu w ramach realokacji środków, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu zobowiązało się do przygotowania niniejszego dokumentu i przedłożenia go Wysokiej Radzie celem przyjęcia.

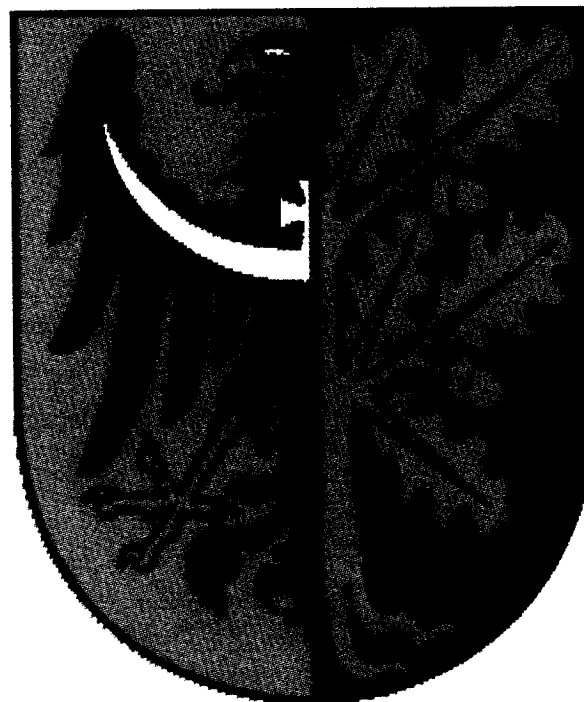
Załącznik do Uchwały Nr XXV/74/08
Rady Powiatu Wałbrzyskiego
z dnia 30 grudnia 2008 roku

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU WAŁBRZYSKIEGO
NA LATA 2008 - 2013**

WAŁBRZYCH 2008

Wstęp

Powiat Wałbrzyski poprzez przejścia transformacyjne związane z likwidacją kopalń stał się miejscem wielu problemów społecznych, szczególnie dotyczących najmłodszych i niepełnosprawnych. Kopalnie stanowiły główny napęd gospodarczy regionu. Ich likwidacja doprowadziła do pauperyzacji społeczeństwa. „Dziedziczenie biedy” przez następne pokolenia, uzależnienie od instytucjonalnych form pomocy społecznej wymaga systemowego i konsekwentnego planu działania .

W Powiecie Wałbrzyskim funkcjonują cztery placówki opiekuńczo – wychowawcze, w których przybywa ponad 300 dzieci oraz funkcjonuje 383 rodziny zastępcze, w których umieszczonych jest 499 dzieci. Natomiast w diagnozie przedstawionej w „Powiatowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wałbrzyskim” czytamy, że na terenie powiatu jest 38.415 osób niepełnosprawnych /2002 r. narodowy spis powszechny/.

Samorząd Powiatu Wałbrzyskiego pragnie uaktywnić społecznie i zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez budowę interdyscyplinarnego systemu wsparcia oraz integrację społeczną mieszkańców powiatu, opartego na lokalnym partnerstwie. Szansą na realizację niniejszych założeń jest przyjęcie „Programu Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2008 - 2013”. Rozwój i promocja tego typu programów wiąże się z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

Wg prof. Pawła Swianiewicza, kierownika Zakładu Rozwoju i Polityki Lokalnej Uniwersytetu Warszawskiego, podstawowym sposobem działania skutecznej władzy lokalnej musi być zarządzanie przy pomocy partnerstwa, najczęściej z aktorami wywodzącymi się ze społeczności lokalnej.

Jednostką realizującą ustawowe zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Powiatu Wałbrzyskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, które od września 2008 roku pilotażowo rozpoczęło działania oparte na współpracy lokalnej. 28 sierpnia 2008 roku PCPR podpisał Umowę o Partnerstwie z Parafią Ewangelicko – Augsburską w Wałbrzychu. Niniejsze działania

pozwołyły pozyskać dodatkowe środki finansowe na realizację Projektu Systemowego pt. „Feniks – Program Reintegracji Społecznej i Zawodowej Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Partnerzy w 2008 roku zrealizowali wspólnie DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ŚRDOWISKOWYM, które objęły wsparciem 180 osób + ich najbliższe otoczenie (razem około 400 osób), tj.:

- KONCERT GOSPEL
- „SPOTKANIA Z TEATREM”
- PLENERY PLASTYCZNE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W KRAKOWIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to określony sposób działania, którego podstawowym celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych oraz tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy.

Zgodnie z art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku Rada Powiatu wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

„Program Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2008 – 2013” jest niezbędnym dokumentem do realizacji Projektu Systemowego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu w ramach Poddziałania (7.1.2) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII – „Promocja integracji społecznej”.

Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005 - 2013 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2005 - 2013. Przyjęte w PAL koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- ✓ STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020,
- ✓ DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2005 - 2013,
- ✓ STRATEGIA ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007-2015,
- ✓ NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI,
- ✓ STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 - 2013,

- ✓ NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007-2013,
- ✓ STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007-2013,
- ✓ NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI,
- ✓ PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI NA LATA 2007 - 2013

W/w dokumentach zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Konieczne jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Są to m.in.: pośrednictwo pracy, ochrona pracy, publiczna edukacja, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor porządkowy i organizacje polityczne, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych, prywatna własność i przedsiębiorczość. Zatem zjawisko wykluczenia społecznego oznacza wyłączenie z życia społecznego.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, wg w/w dokumentów strategicznych to:

- ✓ OGRANICZENIE OBSZARÓW SKRAJNEGO UBÓSTWA,
- ✓ ROZBUDOWYWANIE ŚWIADCZEŃ WSPIERAJĄCYCH AKTYWNOŚĆ,
- ✓ PROMOCJA DZIAŁAŃ PROSPOŁECZNYCH,
- ✓ WSPIERANIE ROZWOJU RÓŻNYCH FORM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ, ZDROWOTNEJ, EDUKACYJNEJ I SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU,

- ✓ WSPIERANIE LOKALNYCH INICJATYW OBYWATELSKICH,
- ✓ UPOWSZECHNIANIE KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO,
- ✓ UŁATWIENIE DOSTĘPU DO PORADNICTWA I INFORMACJI,
- ✓ ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI LOKALNEJ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI,
- ✓ WSPIERANIE ROZWOJU PODMIOTÓW GOSPODARKI SPOŁECZNEJ,
- ✓ WSPARCIE NOWOCZESNYCH FORM EDUKACYJNYCH.

I. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej jest zwiększenie aktywności mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego.

Cele szczegółowe:

- ✓ zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, **poprzez wsparcie, zwłaszcza beneficjentów PCPR,**
- ✓ stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
- ✓ aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenie,
- ✓ wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców,
- ✓ poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,
- ✓ prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
- ✓ zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej,
- ✓ zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy,
- ✓ wsparcie i promowanie postaw prospołecznych.

Kierunki działań:

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

- ✓ promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- ✓ promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie,
- ✓ tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie,
- ✓ otwarcie instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- ✓ wpieranie lokalnych inicjatyw,
- ✓ aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym - promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
- ✓ promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach oraz edukację,
- ✓ poprawę dostępu do informacji publicznej,
- ✓ wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy oraz grup edukacyjnych,
- ✓ promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych,
- ✓ systematyczne badanie potrzeb mieszkańców,
- ✓ inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

II. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego, w tym:

- 1) członków danej społeczności lokalnej,
- 2) osób z konkretnego środowiska,
- 3) osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia

- czyli różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb w szczególności:

- ✓ osoby niepełnosprawne,
- ✓ usamodzielnieni wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych,
- ✓ osoby bezrobotne,
- ✓ osoby bezdomne,
- ✓ uchodźcy,
- ✓ samotne matki z dziećmi,
- ✓ osoby będące w kryzysie,
- ✓ osoby nieaktywne zawodowo,
- ✓ ofiary przemocy,
- ✓ dzieci i młodzież.

III. SPOSÓB I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1. ŚRODOWISKOWEJ PRACY SOCJALNEJ**
- 2. INSTRUMENTÓW AKTYWNEJ INTEGRACJI**
- 3. DZIAŁAŃ O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM**

Ze względu na specyfikę Powiatu Wałbrzyskiego: wielość grup i społeczności oraz różnorodność występujących w nich problemów, Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez przygotowywane rokrocznie PLANU PAL, skierowanego do konkretnych społeczności lub grup, akceptowanego każdorazowo przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

IV. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

W ramach PLANU PAL będą realizowane następujące działania:

1) Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie „badania i działania”:

- ✓ badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz, wydawnictw i konkursów związanych z przygotowaniem i realizacją programu;

2) Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku:

- ✓ edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców,
- ✓ organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym;

3) Promowanie pracy wolontarystycznej:

- ✓ organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym animator lokalny, lider klubu integracji społecznej, streetworker;

4) Budowanie lokalnego partnerstwa;

5) Umożliwianie dostępu do informacji i konsultacji, poprzez promowanie istniejących punktów oraz tworzenie nowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców;

6) Inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich;

7) Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego;

8) Wspieranie lokalnych inicjatyw;

9) Organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych;

10) Organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy;

11) Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- 1) Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 3) Planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców,
- 4) Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów,
- 5) Stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów,
- 6) Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,
- 7) Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- 8) Powstanie lokalnych grup działania,
- 9) Zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych,
- 10) Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- 12) Aktywizacja osób wykluczonych,
- 13) Podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności,
- 14) Zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych,
- 15) Wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.

VI. REALIZATORZY

Realizatorem zadań Programu Aktywności Lokalnej dla Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego jest:

- ✓ Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu,
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu,
- ✓ Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze,
- ✓ Ośrodki Pomocy Społecznej,
- ✓ Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu,
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu,
- ✓ Placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe,
- ✓ Organizacje pozarządowe,
- ✓ Kościoły i związki wyznaniowe,
- ✓ Podmioty ekonomii społecznej,
- ✓ Lokalny biznes,
- ✓ Media lokalne,
- ✓ Inne zainteresowane podmioty środowiska lokalnego,
- ✓ Osoby fizyczne.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ✓ ze środków funduszy krajowych i zagranicznych,
- ✓ ze środków Unii Europejskiej,
- ✓ ze środków własnych budżetu powiatu,
- ✓ środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych, corocznych PLANÓW PAL,
- ✓ ze środków pochodzących od sponsorów.

VIII. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez koordynatora Programu Aktywności Lokalnej Mieszkańców Powiatu Wałbrzyskiego na lata 2008 – 2013, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami, a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy. Ponadto corocznie będą przygotowywane sprawozdania z realizacji, corocznych PLANÓW PAL, które zostaną przedstawione Zarządowi Powiatu Wałbrzyskiego. Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów jakie one przyniosły. Wskazane zostaną także te metody i formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

